

bond.....
en wij

bij over-
wisselen
Vader-
is hier
etie aan
onder de
de vij-
tussen
er wordt
n, waar-
geen ge-
profeet

s om de
aan den
buiten-
ERINK.

olwerda,
GRE ver-
wijzen op
Schrift-
ment. De
12 zóó,
aan één
Van hier
beeld van
anrom is
eschiede-
De afre-
evens uit
le altaar-
ruit, dat
an offer-
Deut. 12
de Prof.
12 legt
arplaats,
En zake-
t, pleiten
stuk los
ingen in-
den prijs-
er wordt
n de ge-
che sche-
ragen om

van we
oeg Prof.

Heeren K.
J. Ver-

ens bezig
roken uit-
bos bijviel
als „altijd
t;

lijk. „Een
g en bo-
Schilders
inder dan
ad in het
God, die
n we niet
Heere van
it men er
ingen” en
van eigen
dergelijke

graag wil
antteeke-

elkjes zeg-
en andere
Maar hier

acht het
theoloog,
Praedvies
Zelf her-
missie, die
steld, dat
kan zeg-
een boek
paradoxe”,
der ging,
e) conclu-
n iemand
velgeval-
lven staan
eder over-
anders: in-

dien wij concrete toepassingen (in veroordeelenden zin) gaan maken, DAN moet dat gebeuren naar twee kanten. 66k in de richting van de V.U., b.v. van prof. Aalders, die kalm schreef, dat tussen „wezen” en „verschijning” van het verbond zekere tegenstrijdigheid bestaat. Ik voor mij geloof daar geen woord van, en acht het een grove onjuistheid, filosofisch kreupel, theologisch verkeerd. Dienovereenkomstig stelde ik dan ook (nu men eenmaal naar één bepaalden kant wilde wijzen, wat ik zelf niet bedoelde, ook niet tegen dr Aalders) een volgende conclusie voor (en dan thans contra dr Aalders, d.w.z. naar den anderen kant).

Natuurlijk werd ze afgestemd: zoowel mijn eerste vrede-voorstel (niemand aanvallen) als mijn tweede vrede-voorstel (als men eenmaal aanvalt, dan naar beide kanten aanvallen). Een ouderling zei — om zich te excuseeren misschien — ik stem uit intuïtie. Inderdaad, meer had die stemmerij meestal niet om 't lijf.

Zoo bleef dan dr Aalders leeren van tegenstrijdigheid in wezen en verschijning van Gods verbond, naar hetwelk wij hebben te oordeelen. De lieden, die het met de belijdenis hielden (welke, D. L., uitsprekt, dat een „onzekere zekerheid” ons niet gegeven is) moesten er uit, dr Aalders' gevaarlijke onjuistheid mocht er in. En zoowel de synodale uitspraken als het Praedvies, dat officieel werd voorgelegd als bevattende de gronden der synode, dragen van deze misvatting inzake die „zekere tegenstrijdigheid” de duidelijke sporen.

Indien nu de door dr F. L. Bos bedoelde theoloog zeggen wil, dat „de God” van het systeem-dr J. Ridderbos tegenstrijdig is (b.v. als opvoeder, trooster, vermaafder, verbonds-stipulator en verbondoprichter), dan heeft hij m.i. gelijk.

Dr Bos besluit:

Waarom wordt er nu tegenover elkaar zó gedaan? Ik ontken niet, dat er theologische geschillen openbaar komen. En elk theologisch geschil raakt ten diepste het verstaan van de openbaring des Heeren, het verstaan van de Zelfopenbaring Gods, het verstaan van God.

Aangenomen nu even, dat die geschillen ernstig zijn. Dan is er een ernstig verschil in het verstaan van God. Maar dan is er nog altijd een hemelsbreed onderscheid tussen ons tezamen en hen, die zich een eigen denkbeeld maken van God, zich losmaken van zijn enige openbaring in zijn Woord. Die laatste hebben metterdaad een andere God, een eigen God, niet de enige waarachtige God die zich in zijn Woord geopenbaard heeft. Daar staan wij gezamenlijk tegenover met ons geloof in de God van de Bijbel, de al-enige God.

Met dergelijk geschrijf als het bovengenoemde worden de geschillen op een onverantwoordelijke wijze opgeblazen buiten alle maat.

Ook hierin is wel iets, dat ons toelaacht. Maar mijn eigen bezwaar tegen dr Kraan is dan ook niet, dat hij opponeert tegen lemans „Godsbegrip”, doch: a) dat hij het doet zonder argumenten, en b) dat hij verzuimt, ook nog NA zooveel jaren, te doen wat ik Vóór zooveel jaren trachtte te doen in de commissie, om de ongelukken te voorkomen, n.l. het verband aanwijzen tussen ZIJN JA en MIJN NEEN tegen de synodale UITSPRAKEN, die met ja of neen moesten worden beantwoord, binnen veertien dagen. meneer; en

c) dat hij een verkeerden „God” preekt, een „altijd royalen”.

Want de werkelijke God is: altijd gestreng, en altijd mild; altijd toornend en altijd genadig, en is daarin nimmer tegenstrijdig. Dr Kraan wil één woord uit de (in-eens aangelengde) leer van de „eigenschappen Gods” laten domineeren, en ik wil geen enkelen term daaruit laten domineeren. Ik ken geen dominerende eigenschappen in God, en erken ook geen tegenstrijdigheid in Hem.

Derhalve: niet het opblazen der geschillen is dr Kraan's fout, doch het wegblijven van de eigenlijke geschillen (nopens de uitspraakjes), en het er over heen werpen van een theologisch axioom van onwaar gehalte: de oprichting van een idool-in-begripsvorm.

K. S.

*: Nu nog een derde stap?

Dr F. L. Bos schrijft in Kerkpost ook nog iets over de Haagse synode. Aan een paar van haar uitspraken geeft hij een interpretatie, die m.i. niet klopt op wat er letterlijk staat. Maar daarover ga ik niet doorzagen. Mij interesseert het volgende: dr Bos schrijft:

Twee stappen zijn gedaan.

Maar nu moet men nog een stap verder gaan, en zeggen: zij die niet konden beloven niets te leren, wat niet ten volle in overeenstemming was met de leerbeslissingen, omdat zij die leerbeslissingen meenden te moeten verstaan in de zin van Toelichting en Praedvies, zijn in het hierdoor veroorzaakte conflict het slachtoffer geweest van de schuld der synode. Misschien hebben zij in hun gedrag fouten gemaakt, maar de synode had de eerste dubbele schuld. Alleen al om die reden zijn de tuchtprocedures fout geweest.

Op die laatste royale erkenning wachten we nog.

Als dit beteekent (ik weet het niet), dat dr Bos „klaar” zou zijn, zodra deze z.g. derde stap genomen zou worden, dan zeg ik liever op tijd: ik ben dan niet klaar. En niemand mag dan zich content verklaren. Het ware de vrijmaking verlooopen en de synode van 1944 beleedigen, door net te doen, alsof ze niet gehouden was. Want, ook al was er nooit zoo iets als een Toelichting en een Praedvies geweest, dan zijn nóg de uitspraken zelf op onderdeelen verkeerd. M.a.w., dan mag nog niemand zeggen: „ja”, tot die uitspraken. In mijn antwoord op de bekende vijf scheuttrekkersvragen heb ik me dan ook niet bezig gehouden met Praedvies of Toelichting: wat kon mij die papierenkraam met zijn onmogelijke heen- en weergerecedeneer tenslotte schelen? Men had mij voor de uitspraken geplaatst, en daartegen zei ik, en zeg ik: neen. Men wist tevoren, dat ik er tegen was en wilde dus of mij ertoe „bekeeren” of mij weghelven. Dat was met een openlijke proclamatie van het voor alle kerktieden geldende recht. Dat nog vandaag ginds geldt. Men mag niemands oogen daarvoor sluiten: Piscator en Ridderbos moeten historisch getrouw uit de STUKKEN worden be-

zien, b.v. met de accuratesse van dr F. L. Bos' moelen arbeid voor de archiefstukken der Afscheiding. De archiefstukken der Vrijmaking bevatten: dwangbevelen van betaling van tol aan ONJUISTE UITSPRAKEN. K. S.

*: Kevelaar

Onderstaand grapje — met gehalte van ernst — is niet van mij. Ik heb den hooggeleerde, die er mee onderwees, gevraagd; zet dat eens in onze krant. Maar hij had zeker geen tijd meer. Nu vertel ik het maar, doch de eer is voor hem.

Hij dan zeide ongeveer:

Een tijdlang organiseerden de Roomschen om de zoo-veel maand een bedevaart naar Kevelaar (ik herinner me een vers van Heinrich Heine daarover, o zoete gymnastiumjaren). De processie verliep naar dit protocol: drie stappen vóóruit zetten (een-twee-drie); dan twee stappen achteruit (een-twee), dan weer drie vóóruit, weer twee achteruit. En-zoo-voort.

Telkens twee stappen achteruit.

Maar ze kwamen toch waar ze wezen wilden.

Dr F. L. Bos zegt: — zie vorige *: — „ze” deden in Den Haag twee stappen achteruit.

Maar al zou dit juist geteekend zijn: ze komen toch waar ze wezen wilden.

Al zou 't maar zijn dat ze komen naar het Kevelaar der camouflage van de waarheid, dat de UITSPRAKEN ZELF in 1944 met JA of NEEN beantwoord moesten worden. De één komt onder den indruk van die twee stappen achteruit. De ander heelemaal niet. Hij komt meer onder den indruk van de processie-voort naar Kevelaar, asyl voor uitspraken-in-een-schrijn-met-rust-rond-om.

K. S.

*: Wat mag en wat niet mag

In „De Hervormde Kerk” (classis Zutphen, ring Doesburg) van 27 October '49 staat onder „Doesburg” officieel onder de Kerkdiensten aangegeven: Zondag 30 October, n.m. 5 uur, Oecumenische dienst, Voorgangers: Dr Becht (Herv.), K. S. en Dr J. B. Jansen (synodocr.). Onderwerp: Kerkhervorming. Collecte voor het Bijbelgenootschap. In hetzelfde blad (10 Nov.) staat onder „Doesburg”: Zondag 13 Nov., Lutherse Kerk: n.m. 7.30 uur: Dr Krüger van Lochem (oecum. jeugddienst). Deze predikant is synodocratisch. Voor eerstgenoemde dienst (30 Oct.) (in het Herv. kerkgebouw) was de eigen dienst (in de synodocr. kerk) vervallen.

Dat mag ginds.

Maar Greijdanus mocht niet preeken, noch de vele anderen. Hij had (officieele uitspraak!) den naam en de eere van een dienaar des Woords verloren.

Dit oecumenisch bedrijf mag, ondanks art. 3 der K.O. waar (in verband met „scheurmaking”) gezegd wordt, dat niemand den dienst des Woords betreden mag zonder wettelijk daartoe beroepen te zijn. Maar men mag niet preeken, als men niet belooft, niets te leeren, dat niet ten volle klopt met zestien bekende onbekende uitspraken.

K. S.

*: Bezwaar van den heer Lever

In ons artikel „Tusschen Stapelkamp en Lever” gaven we uit „Polemios” weer wat volgens dit blad de tendenz was van het schrijven van den heer Lever. Deze bericht ons nu, dat hij het geen julate tekening van zijn standpunt achtte. Hij zond ons zijn artikel toe; we gingen, waar hij niet zelf aanduidde, wat z.i. fout was, het artikel lezen (Lib. ex Ver., XVII, nr. 2). Daaruit citeren we letterlijk.

Eerst iets over wat de heer Lever noemt het „schrijversbeginsel” (!) van den door hem bestreden heer Puchinger. Hij noemt dat een beginsel van: den-lezer-ergens-naar-toe-schrijven; en zegt het volgende fraais over:

„schrijvers pers-beginsel om het lezerspubliek ergens naar toe te schrijven. Dit beginsel is stellig te aan-

Kerk en Koninkrijk Gods (VII)

MEER DAN EEN PERSONEELE UNIE (vervolg).

Tusschen Dr H. J. Westerink en ons is de vraag in geding, hoe de bevoegdheden, welke de Christus ten aanzien van kerk en koninkrijk der hemelen heeft ontvangen, zich tot elkaar verhouden.

Doet de Schrift ons — gelijk Dr Westerink poneert — het accent leggen op het „scherpe onderscheid” van deze waardigheden en fundeert zij zoo de leer van de „terreinscheiding”: kerk en koninkrijk Gods als afzonderlijke gebieden, slechts min of meer toevallig „beide centraal in Christus gekarakteriseerd”? Wij hebben die vraag reeds op grond van de Schrift-openbaring — o.a. in Col. 1 — ontkennend beantwoord.

In het geding over de vraag, die ons bezig houdt, komt ook de brief aan Efeze naar voren.

Dr Westerink schrijft dienaangaande: „De brief aan Efeze legt meer nadruk op de beteekeenis van Christus voor de kerk. Dat beteekent echter niet, dat Paulus hier de breedere kosmische beteekeenis van Christus voorbij ziet. Juist nu het over de bijzondere centrale beteekeenis van Christus voor de kerk gaat, is er al'e aanleiding om op die breedere beteekeenis de aandacht te vestigen, opdat de lezers dat toch vooral niet over het hoofd zien, nu ze zoo geconcentreerd worden op het speciale”.

We vinden hier een zelfde constructie als bij den uitleg van Col. 1. Het feit, dat de Schrift in één ver-

waarden, maar de vraag is, waar schrijft u naar toe? Naar een idee fixe van generale afval van de gereformeerde belijdenis in de Gereformeerde Kerken, in de Anti-Revolutionaire partij, aan de Vrije Universiteit, in alle andere Christelijke levensverbanden, zodat U.S.S.R. (lees: U.S.S.R.) beschouwt als de laatste schans waar de gereformeerde belijdenis nog verdedigd wordt? Deze tendenz die ook in de onderhavige brochure hier en daar naar voren komt en speciaal in de kring die zich schaaft achter „De Reformatie” van Prof. Dr K. Schilder, geleerd wordt, beteekent een voortwoekend beginsel van scheiding en versplintering.”

Tot zoover deze Heer.

We zouden antwoorden: pardon, van de Reformatie-werkers heeft er nog nooit iemand een ander geschorst of afgezet of uit de kerk gezet. Ik ben er zeker van, dat de heer L., als hij eens naar de bronnen, maar dan de echte, terugging, — de stukken, die hij vast en zeker niet kent, — hij dit pedante napraterswoordje niet zou kunnen waarmaken.

Sprekende over het werk van den heer Puchinger, oordeelt de heer Lever:

„Wel wordt de gehele brochure door opgemerkt, dat het in S.S.R. en speciaal in de „Nieuwe Lijn” gaat om de redding van het levenswerk van dr Kuyper. Wij stemmen hier gaarne mee in, maar wanneer men ziet hoe in de laatste kring en hun naaste verwanten van dr Kuyper afgewezen wordt: gemeene-gratie-leer, kerkbegrip, pluriformiteit, souvereiniteit in eigen kring, A.R.-program van beginselen, revisie van art. 36 N. G. B., doopsbeschouwing, kerkrecht en nu weer zijn uiteenzetting over de betekenis van de confessie (wat ik hieronder zal aantonen), dan blijft er toch een schamel beetje van zijn nalatenschap over! Nu beweer ik hiermee niet dat we alles van Dr Kuyper zo maar moeten overnemen; neen, inderdaad moet zijn nalatenschap in schriftuurlijke lijn worden gecorrigeerd. Maar het werk van de mannen van de Wijdsgeerte der Wetsidee speciaal betreffende kerkbegrip, gemeene gratieleer en a.l.e.k. op Kuyper voortgebouwd, wordt in bedoelde kringen evenzeer in de praktijk verworpen.”

Tot zoover de aanhalingen.

We zien niet in, welke reden er was voor het beweren, dat Polemios niet zakelijk was in de teekening van de situatie. O.i. klopt die teekening met schrijvers eigen woorden. Maar iemand, die b.v. van ons werk, en dus ook van dat der uitwerpers, zóó volkomen onkundig is als deze auteur, kan niet met open geest schrijven over de critiek der groep, die in S.S.R. herinnert aan de belijdenis als belijdenis, geen museumstuk.

K. S.

*: Karbonariërs-in-toga

We komen nog even terug op die zwarte karbonariërs van enkele weken geleden met hun karbonariërs-geloof („ik geloof, wat de kerk gelooft, en meer weet ik er ook niet van”). Vroeger waren dat menschen-zonder-studie-kop en zonder toga. De geleerden scholden erop. In 't latijn. Zij wisten hun weetje wel.

Maar let eens op: zodra die geleerden bij elkaar knippen in oecumenische diensten, organisaties, raden, zijn ze allemaal, al zit hun kop ook vol van geleerdheid, in het stuk van hun ter oecumenische vergadering ten grondslag liggend „geloof”, karbonariërs-in-toga. Een grondslag? Wel, zeggen ze: — de grootste gemeene deeler van wat al degenen, die hier samenkomen, gelooven. De grootste gemeene deeler evenwel is een X, de groote onbekende! Of anders, de grondslag is een formule, een zin, een slagwoord; maar de interpretatie, die is hier vrij; en die is dus weder X.

Zoodat ge allen vragen moogt: „wat gelooft gij hier in uw vergadering, die oecumenisch is? Ge hebt een reeks van „boodschappen” in den zak, waarvan gaat gij zelf als van uw credo uit?” Ze zullen antwoorden: ik geloof wat de x-Kerk gelooft, en de x-Kerk gelooft wat ik geloof, — en nu — maak dat je weg komt, querulant en scheurmaker.

Want de Antichrist noemt ieder zóó, die volhoudt dat wat „er staat”. Hij leeft van de „in-ter-pre-ta-tie”.

K. S.

POP. WETENSCH. SCHETSEN

samenhang van kerk en rijk Gods is de beheerschen-
de gedachte van Ef. 1.

Tevens wordt de centrale positie van de kerk in
dat rijk met nadruk gepredikt.

Immers, wel is Christus Hoofd boven alle dingen,
en tevens Hoofd van de kerk, maar Zijn positie van
Hoofd verschilt naar gelang van Zijn relatie tot het
rijk Gods dan wel van die tot de kerk sprake is. Hij
is Hoofd boven alle dingen maar Hoofd van de
kerk. De gemeente is immers Zijn lichaam, het rijk
is dat niet. Van Zijn gemeente is Hij niet alleen de
opperste Gezagdrager, maar tevens in „organischen”
zin het Hoofd. De verbondenheid met Zijn gemeente
is dus van een andere aardheid dan die met het
rijk.

Omdat de gemeente in een bijzondere betrekking
staat met den Christus, is haar plaats in het rijk cen-
traal. Van kerk en koninkrijk beide is de Christus
het Hoofd, maar van de kerk in specialen zin. Zij is
immers Zijn lichaam (vs 23).

Diezelfde gedachte wordt ook nog op andere wijze
uitgedrukt. Kerk en rijk Gods worden beide van Chris-
tus uit vervuld. Hij vervult alle dingen (het rijk Gods)
in alle opzichten. God heeft immers door Hem alle
dingen weer in de rechte verhouding teruggebracht
(Col. 1:20). Het verzoeningswerk van den Christus
omspant den ganschen kosmos.

Maar de kerk is in bijzonderen zin van Zijn gena-
deschatten vol. Ook u, juist u, heeft Hij mede ver-
zoend (Col. 1:21). Daarom heet de kerk in Ef. 1:23
„het vervulsel” van den Christus. Kerk en rijk Gods
deelen beide in de volheid van Christus' verlossings-
werk, maar de kerk neemt in dat rijk een zeer bijzon-
dere plaats in. De leden der kerk mogen zich vol-
maakt weten in Hem, Die het Hoofd is van alle over-
heid en macht (Col. 2:10). In Hem, in wien al de
volheid Gods lichamelijk woont, hebben zij de volheid
verkregeu.

Tegenover Dr Westerink gelooven wij, dat de brie-
ven van Efeze en Colosse met nadruk de eenheid van
kerk en koninkrijk Gods leeren en tevens ons predi-
ken de centrale plaats van de kerk in dat rijk.

De eenheid ligt met name ook in den Christus, Die
Hoofd is van beide en wiens ambtsbevoegdheden niet
gescheiden zijn, doch Die Zijn macht in het rijk aan-
wendt ten behoeve van Zijn gemeente, die Zijn lichaam
is. Meer dan een „personeele unie” is hier!

De Schrift verkondigt ons hetzelfde ook op andere
plaatsen. We denken aan de tendentie van het evan-
gelie naar Matthaeus, dat spreekt van Jezus Christus
den Priester-Koning uit het geslacht van David (vgl.
o.a. Matth. 1) en dat uitloopt in de prediking van de
universele heerschappij van den Christus: „Mij is
gegeven alle macht in hemel en op aarde. Gaat dan
henen, maakt al de volken tot Mijne discipelen en doopt
hen.....” (Matth. 28:18 e.v.). Het bevel tot verga-
dering van de kerk wordt gegeven door den Koning
in het rijk Gods. De aangestelde Koning wil een ge-
hoorzaam volk en een trouwe volksvergadering. Ook
uit dit woord blijkt, dat kerk en koninkrijk Gods een
sterker eenheid vormen dan die van slechts een per-
soneele unie.

We noemen nog het boek Openbaring. In overeen-
stemming met den aanhef, den zegengroot „van Jezus
Christus, den getrouwen getuige, den eerstgeborene
der dooden en den overste van de koningen der aarde”
(Openb. 1:5) spreekt de Openbaring telkens van het
koningschap van den Christus over de kerk en over
het Rijk Gods.

De verschijning op Padmos is van Hem, Die naar
Daniël 7 als de in de historie opgetreden Zoon des
menschen na Zijn lijden en sterven (vs 18) het ko-
ningschap in het rijk der hemelen heeft aanvaard.

Als Koning van Gods Rijk is Hij tevens Heer der
kerk. De verheerlijkte Zoon des menschen heeft als
Hoofd boven alle dingen de sleutels van den dood en
van 't doodenrijk (vs 18) en daarom kon Hij als Koning
der kerk aan Zijn gemeente geven de sleutels van het
koninkrijk der hemelen (Matth. 16:19).

Hij is de Heer, de Kurios, door Wien de Vader alle
dingen regeert en als zoodanig is Hij tevens Hoofd
van de gemeente. Hij heeft immers de zeven sterren
in Zijn rechterhand en wandelt tusschen de zeven
gouden kandelaars (vs 16, 20, 2:1). Hij heeft de ab-
solute zeggenschap en macht over de ambtsdragers,
gelijk Hij ook zelf voortdurend toezicht houdt op Zijn
kerken.

De eenheid van het koningschap van den Christus
in het rijk Gods en over de kerk komt in het eerste
hoofdstuk van het boek Openbaring sterk naar voren.

Trouwens dat is in heel dit bijbelboek het geval.
De kerkleden, die overwinnen, ontvangen van Chris-
tus het recht met Hem te zitten op Zijn troon, gelijk
Hijzelf na Zijn overwinning van den Vader de troon-
bevoegdheid heeft ontvangen (Openb. 3:21). Die
troonbevoegdheid heeft Hij gekregen als de leeuw uit
den stam van Juda, de wortel Davids (Openb. 5:5).

De wereldgeschiedenis wordt geleid door het Lam,
dat staat als geslacht (Openb. 5:6 e.v.). Dit Lam is
het Hoofd der kerk, Die de Zijnen kocht door Zijn
bloed en zoo Zijn gemeente maakte tot een koninkrijk
en tot priesters voor God (vs. 10). Het is door dit
Lam, het Hoofd der kerk, dat de Vader alle ding
regeert.

Telkens komt in het boek Openbaring de onver-
brekelijke samenhang van de ambtelijke bevoegdheden

van den Christus ten aanzien van rijk Gods en kerk
duidelijk naar voren.

Na de zevende bazuin komen luide stemmen ver-
kondigen: „Het koningschap over de wereld is ge-
komen aan onzen Heere en aan Zijn Gezalfde en
Hij zal Koning zijn tot in alle eeuwigheden”. En
daarop volgt het loflied van de vierentwintig ouder-
lingen (Openb. 11:15 e.v.).

Wat blijft er zoo over van de sterke (onder)schei-
ding tusschen de bevoegdheid van Christus als Hoofd
van de kerk en de waardigheid van Hem als koning
in Gods Rijk?

Dr Westerink heeft deze scherpe distinctie, die in
zijn betoogen tot een absolute scheiding wordt, ge-
maakt om daarop zijn leer van kerk en koninkrijk
Gods als aparte terreinen te kunnen fundeeren.

Op deze wijze wil hij trachten „de kwestie van de
samenwerking van geloovigen op alle levensterreinen”
op te lossen.

Deze poging is echter ondeugdelijk. Immers de
sterke (onder)scheiding, waarvan zij uitgaat, blijkt
geen stand te kunnen houden tegenover het klaar en
doorlopend getuigenis, dat de Schriften geven inzake
den samenhang van kerk en koninkrijk Gods.

Deze samenhang wordt ons zeer sterk gepredikt in
de verkondiging van het werk van den Christus en
van de ambtsbevoegdheden, welke Hij vandaag bezit
en uitoefent.

Door Zijn dood heeft Christus Zich Zijn gemeente

verworven en tevens de heerschappij over alle dingen.
Hij is nu verhoogd om Israël boete en zondenvergeving
te verleenen (Hand. 5:31). De brieven aan Efeze en
Colosse verkondigen: het Hoofd boven alle dingen is
de Koning der kerk.

En Openb. 5 predikt: het Lam, dat staat als ge-
slacht, voert den raad Gods over deze wereld uit. Hij
beheerscht als Overste van de koningen der aarde de
geschiedenis. Van Hem zijn de overheden en vorsten
afhankelijk en bij Zijn gratie mogen zij hun bewind
uitoefenen. Het Hoofd der kerk is de Koning van
alle dingen.

Het Hoofd boven alle dingen is de Koning der kerk
(Matth. 28, Ef. 1, Col. 1 en 2, Openb. 1).

En het Hoofd der kerk is de Koning van alle din-
gen (Openb. 5).

Waarlijk, meer dan een personeele unie is hier!

Daarom mag de Catechismus onder verwijzing naar
Ef. 1, Col. 1 en Matth. 28 den inhoud van deze Schrift-
plaatsen in omgekeerde formuleering belijden: Chris-
tus is daarom ten hemel gevaren, opdat Hij Zichzelf
daar bewijze als het Hoofd Zijner christelijke kerk,
door Wien de Vader alle ding regeert (Zond. 19).

Over het onderricht van den Catechismus inzake de
verhouding van kerk en koninkrijk Gods willen wij
in volgende artikelen afzonderlijk spreken. Want ook
daarover heeft Dr Westerink heel dwaze dingen ge-
schreven.

Amsterdam.

J. FABER.

POLITIEK EN SOCIAAL LEVEN

Het C.N.V. op marsch achter het roode vaandel

De rechtvaardiging van dit alarmeerende opschrift
vormt de voor ons liggende Boodschap van het Hoofd-
bestuur aan de leden van de Nederlandsche Vereeni-
ging van Christelijke Kantoor- en Handelsbedienden,
uitgegeven onder den titel: „De strijd voor VERNIEU-
WING der SAMENLEVING.

Met name grondt zich onze klacht en aanklacht op
deze passage:

„Maar de grondgedachten van de Mozaïsche wet-
geving op dit punt:

a. geen groote bezitters met een heirleger slaven en
b. ieder heeft recht op de vruchten van het
werk zijner handen, hebben voor de tegenwoordige
bezits-situatie van de productiemiddelen dit te zeggen,
dat de arbeider in loondienst op
grond van zijn produceerende ar-
beid eigenaar wordt van wat hij
produceert. Waar hij nooit zelfstandig, maar
steeds in samenwerking met collega's en leiders pro-
duceert en waar hij bovendien werkt met grondstof-
fen en machines, hem door anderen ter beschikking
gesteld (kapitaalbezitters) wordt dit eigen-
domsrecht der arbeiders op het
product hunner handen een recht
van mede-eigendom”. (Spatiëring van
ons, G.)

Heel eenvoudig wordt hier geleerd, dat „in de te-
genwoordige bezits-situatie” (alsof de eigendom van
situaties afhankelijk was en zich daarnaar wijzigde,
G.) het hout van den timmerman is, maar dat de kast
die de knecht maakt in loondienst van zijn baas het
eigendom is van den timmerman en zijn knecht. Zoo-
als men weet behoort deze Vereniging van Christe-
lijke Kantoor- en Handelsbedienden tot de bij het C.
N.V. aangesloten organisaties. In „De Roeper” van
8 Oct. j.l. heeft de heer v. d. Wal er zijn verheuging
over uitgesproken, dat na al de kritiek, welke uit onzen
kring op het C.N.V. is uitgeoefend er thans uit ons
midden eens een ander geluid wordt gehoord. Verwe-
zen wordt daarbij naar het woord, dat ds D. van Dijk
uit Groningen sprak op een familietoogdag van de
Christelijke Houthewerksbond te Groningen. Hij gaf
daar deze aanbeveling door: „Blijf wat gij zijt en houd
wat gij hebt”.

Wij zijn het daarmee geheel eens en het is dan ook
geheel in de lijn van dezen raad dat ook ligt onze
scherpe kritiek, omdat uit stellingen als de boven-
staande van het genoemde hoofdbestuur duidelijk gaat
worden voor iedereen, dat het C.N.V. niet meer is wat
het was en verloren heeft wat het bezat, de onder-
worpenheid aan de Wet Gods. En omdat nu niemand
zal denken, dat hierin weer het scherpe afwijzende
woord gesproken wordt van den een of anderen, be-
weerden doch nog nimmer als zoodanig bewezen, ex-
tremist of absolutist onder de Vrijgemaakten — ook
al hopen wij ons ten aanzien van ons standpunt nader
te verklaren in dezen — willen wij er op wijzen, dat
wanneer wij gedachten als de bovenstaande als ko-
mende uit het roode kamp verwerpen, wij niet anders
doen, dan spreken in de lijn, van hetgeen van A.R.
zijde reeds jaren geleden is betoogd, ook al is het zeer
de vraag, of men het toen geschrevene, nu nog voor
zijn rekening neemt in den kring van deze partij. Wij
hebben het oog op hetgeen in de „Antirevolutionaire
Staatkunde”, het driemaandelijksch orgaan van de Dr
A. Kuypertstichting, 3en jaargang, geschreven werd
door dr W. A. van Es in diens studie: „Het gezag en
de eigendomsverhoudingen zooals deze naar voren ko-
men in verband met de medezeggenschap”.

Wij citeren ten bewijze punt IV en IX uit de sa-
menvatting (blz. 371):

„De eigendomsverhoudingen in het bedrijf zijn daar-
op gegrond, dat een onderneming als vrucht van het
initiatief, de energie, het inbrengen van kapitaal in
allerlei vorm, het dragen van risico enz. van en door
den ondernemer, ook diens eigendom is, en hem daar-
over nu binnen de grenzen van Goddelijke en mensche-
lijke wet de volle, vrije beschikking toekomt. Wie als
werknemer in een bedrijf werkzaam wordt en daar-
mede tot deze machtsfeer van den ondernemer ingaat,
heeft daarin ook de eigendoms-bevoegdheden van den
ondernemer te erkennen, en zich te onderwerpen aan
wat daaruit ook met het oog op hemzelf voortvloeit”.

„IX. Ten aanzien van de medezeggenschap van den
werknemer, in de (technische en commerciële) lei-
ding van de onderneming, moet wel worden onder-
scheiden tusschen een natuurlijk, geheel op per-
soonlijke verhoudingen gegrond overleg, gelijk die (be-
doeld zal zijn: dit, G.) vaak bij dienstverhoudingen
voorkomt, en een bepaald, bij contract of wet gere-
geld, formeel medezeggenschapsrecht. Zulk een
recht met betrekking tot die — b.v. commerciële —
leiding van de onderneming, welke principieel buiten
de gezagsverhouding tusschen werkgever en werknemer
in de onderneming omgaat, wettelijk of contract-
ueel voor te schrijven, is een inbreuk op
de eigendomsbevoegdheden vanden
ondernemer, en moet daarom als
socialisme en klassenstrijd wor-
den afgewezen. Of in bijzondere omstandig-
heden toch ook hierover wel eens eenig overleg met
de werknemers aanbeveling verdient, moet aan deze
omstandigheden en aan het oordeel der ondernemers
worden overgelaten”.

't Gespatiëerde in den voorlaatsten zin is door ons
aangebracht om bijzondere aandacht ervoor te vragen,
dat in 1929 vanuit de Abraham Kuypertstichting het-
zelfde werd betoogd, als door ons bovenstaand werd
gesteld, en rechtstreeksch vuur werd gelegd op deze
roode stelling van het in de wet verankerd recht op
medezeggenschap. Nu is deze eigen stelling verlaten
en prijsgegeven en verlangt men alleen dat de Onder-
nemingsraden, waarin dit recht op medezeggenschap
moet uitkomen, wettelijk zullen worden geregeld niet
bij afzonderlijke wet, maar in het kader van de wet
op de Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie. De laat-
ste kamerdebatten hebben het bewezen. Wat in 1929
heette te zijn socialisme en klassenstrijd is nu een be-
geerenswaardig goed.

Toen wij in de reeks artikelen, waarin wij onzer-
zijds de aandacht richtten op de gezags-crisis, aanwe-
zig in den in onzen tijd van tal van zijden gestelden
eisch op medezeggenschap voor den arbeider in loon-
dienst, ons met dit medezeggenschapsrecht, zooals het
voorgestaan wordt, bezighielden, wezen wij er van
onzen kant ook reeds op, dat men goed in het oog
moet houden, dat het hierbij om geheel iets anders
gaat, dan om het natuurlijk overleg tusschen patroon
en arbeider, tusschen baas en knecht over het werk
en den goeden gang van zaken in werkplaats of fa-
briek. Waar zulk een natuurlijk overleg ontbreekt,
daar moeten de zaken slecht gaan en dreigt de onder-
gang. Het gaat dan ook niet om dit natuurlijk over-
leg in de onderneming, het gaat om een medezeggen-
schap, waarin het woord zeggenschap in meerdere of
mindere mate, met evenwel alleen kwantitatief ver-
schil, de betekenis heeft van mede-gezag. Het gaat
om macht en invloed.

Daarom kon een schrijver als de heer Ruppert ook
spreken van een recht in beginsel voor den arbeider
om mee te spreken bij aanstelling en ontslag van den
ondernemer in diens onderneming. Bij de groote N.V.

stond h
moeilijk
toond,
de klein
gen val
deel, da
een prij
aantast
Se en 1
eisch vi
Boodsch
eerste l
laatste
wel m
beroep
eigend
ring va
had zie
zich te
slist he
juist de

Amice
Willer
is het
wat er
voorviel
wijzen.
zegd in
derne w
de ang
Wij n
scheiden
Daar
afwijzen
dat het
als Jasp
bel, ma
dat slec
waarhe
redding
Men
verkondi
zijn zij
dwaling
Heeler
niet, om
der zeke
Die ze
thans el
En zij
Maar
valsche
kende u
zoo spre
opstand
Schrift,
ook niet
historie
want hij
Zoo is
kaansche
„brilliant
ste werk
Maar
naamgen
een eeu
heerschte
En vo
profeet
te denke
van Eur
anderen
Als er
mensch
wil om z
leed te v
Het is
als het r
Weinu
torie de g
Thans
een gans
De An
een dubb
schepper
leden, zag
Daar w
door de
werden g
teit.
Volks
democrat
alleen ev
staatslied
uitwerkin
beginsel
Prinster
Een ty
je van d
Het is
De diplom
Het wa